

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

STRATEGAETH CRONFEYDD WRTH GEFN

CRONFEYDD WRTH GEFN, BALANSAU A DARPARIAETHAU

1 Cyflwyniad

- 1.1. Caiff y gofyniad am gronfeydd ariannol wrth gefn ei gydnabod mewn statud. Adrannau 32 a 43 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru a Lloegr ystyried lefel y cronfeydd wrth gefn sydd eu hangen er mwyn bodloni gwariant amcangyfrifedig i'r dyfodol wrth gyfrifo eu gofyniad cyllideb.
- 1.2. Mae'r Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol yn datgan y dylai'r Comisiynydd Heddlu a Throseddau (CHTh) sefydlu strategaeth ar gronfeydd wrth gefn (gan gynnwys sut y gallai'r Prif Gwnstabl eu defnyddio) a darpariaethau mewn ymgynghoriad â'r Prif Gwnstabl. Dylai hyn roi sylw priodol i'r angen i sicrhau bod gweithgareddau plismona yn cael eu hariannu'n barhaus a'r gofyniad i gyflawni gweithrediadau plismona eithriadol neu anghyffredin.
- 1.3. Mae cronfeydd wrth gefn yn rhan hanfodol o reolaeth ariannol. Maent yn helpu'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl i ymdopi â phwysau ariannol na ellir eu rhagweld a chynllunio ar gyfer ymrwymadau gwariant yn y dyfodol.
- 1.4. Caiff yr holl gronfeydd wrth gefn eu dal gan y Comisiynydd a'u rheoli i gydbwysu blaenoriaethau ariannu a gwario ac i reoli risgiau. Mae hyn yn rhan annatod o'r broses cynllunio ariannol tymor canolig.

2. Diffiniadau

- 2.1. Mae cronfeydd wrth gefn a balansau'n wahanol i ddarpariaethau o safbwynt cyfrifyddu. Yn achos cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio (yn hytrach na chronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio) a darpariaethau, dylai'r ddau swm a gynrychiolir ar y fantolen gael eu cyfateb â balansau arian parod materol, oni bai bod benthyca mewnl wedi digwydd.
- 2.2. **Cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio** – balansau sy'n cael eu dal yn gyffredinol at dri diben penodol ac sydd wedi'u categoreiddio fel cronfeydd wrth gefn cyffredinol neu gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi:
  - Balans gweithio i helpu i leddfu effaith llifoedd arian anghyson – cronfeydd cyffredinol wrth gefn;
  - Arian wrth gefn i ddelio â digwyddiadau annisgwyl – cronfeydd cyffredinol wrth gefn;
  - Ffordd o gronni arian i ddiwallu gofynion hysbys neu a ragwelir – cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi.
- 2.3. **Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi** – mae'r rhain yn falansau sy'n cael eu cadw ar gyfer mentrau a phwrpasau penodol.
- 2.4. **Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Diogelu** - mae'r rhain yn falansau sy'n cael eu cadw gan y Comisiynydd ar ran trydydd partion ac felly ni ellir eu defnyddio heb gyfarwyddyd penodol.

- 2.5. **Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio** - nid oes ganddynt falansau cyfwerth ag arian ac fe'u cedwir at ddibenion cyfrifo.
- 2.6. **Darpariaethau** – maent yn ofynnol ar gyfer unrhyw rwymedigaethau o ran amseriadau neu symiau ansicr a ysgwyddwyd.

3. Trefniadau Llywodraethu

- 3.1. Y gofynion llywodraethu sylfaenol o ran cronfeydd wrth gefn a balansau yw:
- Mae gan y Comisiynydd strategaeth gadarn ar lefel a natur y cronfeydd wrth gefn a'r balansau sy'n ofynnol a gaiff eu hystyried gan y Cyd-bwyllgor Archwilio;
  - Dylai lefelau gofynnol y cronfeydd wrth gefn a'r balansau gael eu hadlewyrchu yn y gyllideb flynyddol a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig (CATC);
  - Mae'r Comisiynydd yn monitro ac yn cynnal lefel y cronfeydd wrth gefn a'r balansau o fewn yr ystod a bennir gan ei bolisi cytunedig, wedi'i gynghori gan y PSC a fydd yn sicrhau bod protocolau clir ar gyfer eu sefydlu a'u defnyddio;
  - Mae'r Comisiynydd yn cadw cronfeydd wrth gefn digonol fel bod pwysau galw annisgwyl ar gyllidebau'n gallu cael eu diwallu heb effaith andwyol ar gyflawni'r blaenoriaethau allweddol;
  - Mae strategaeth y Comisiynydd ar gyfer cronfeydd wrth gefn a balansau'n seiliedig ar ddealltwriaeth drylwyr o anghenion a risgiau, ac yn cael eu hadrodd yn gywir ac yn glir adeg gosod y gyllideb a'r praesept. Caiff lefel y balansau ei hadolygu a'i rheoli er mwyn sicrhau bod y sefyllfa ariannol yn gadarn a'i bod yn cefnogi'r Comisiynydd i gyflawni ei amcanion hirdymor;
  - Pan eir y tu hwnt i lefelau targed ar gyfer cronfeydd wrth gefn a balansau, mae'r costau cyfle ar gyfer cynnal y lefelau hyn wedi cael eu sefydlu, o'i gymharu â'r budd a gronwyd.
- 3.2. Dylai Rheoliadau Ariannol y cytunwyd arnynt yn lleol a'r Cynllun Caniatâd:
- Gynnwys manylion llawn am sut y bydd y strategaeth Cronfeydd Wrth Gefn a balansau yn gweithredu'n lleol;
  - Sicrhau bod y gyllideb flynyddol yn cynnwys swm realistig o arian gweithredol wrth gefn sydd ar gael i'r Prif Gwnstabl ar gyfer blaenoriaethau gweithredol heb fod angen cymeradwyaeth ychwanegol; a
  - Darparu, lle y bo'n briodol, ar gyfer dwyn cyllidebau ymlaen o un flwyddyn ariannol i'r nesaf.

Cyfrifoldebau Statudol

- 3.3. Mae "Datganiad CIPFA ar Rôl Prif Swyddog Cyllid Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau a Phrif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl" yn nodi'r pum egwyddor sy'n diffinio'r gweithgareddau a'r ymddygiadau craidd sy'n perthyn i rôl y PSC a'r trefniadau sefydliadol sydd eu hangen er mwyn eu cefnogi.
- 3.4. Ar gyfer pob egwyddor, mae'r Datganiad yn nodi'r trefniadau llywodraethu sy'n ofynnol o fewn sefydliad er mwyn sicrhau bod y Prif

Swyddogion Cyllid yn gallu gweithredu'n effeithiol a chyflawni eu dyletswyddau craidd.

- 3.5. Y trefniadau llywodraethu sy'n ofynnol o ran cronfeydd wrth gefn a balansau ac sy'n gyfrifoldeb y Prif Swyddog Cyllid yw:
  - Sicrhau bod cyngor yn cael ei ddarparu ar lefelau'r cronfeydd wrth gefn a balansau yn unol â chanllawiau arfer da;
  - Adrodd ar adeg ystyried y gyllideb a phennu'r praesept, ar gadernid amcangyfrifon y gyllideb a digonolrwydd y cronfeydd ariannol wrth gefn, fel sy'n ofynnol o dan a25 Deddf Llywodraeth Leol 2003, ac yn unol â chanllawiau CIPFA.
- 3.6. Dylid ymgymryd â'r ddau mewn ymgynghoriad â'r Cyfarwyddwr Cyllid (Prif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl).
- 3.7. Mae amrywiaeth o fesurau diogelwch ar waith hefyd sy'n lliniaru gallu'r Comisiynydd i orymrwymo'n ariannol. Mae'r rhain yn cynnwys:
  - Y gofyniad cyllideb gytbwys;
  - Pwerau Prif Swyddogion Cyllid o dan Adran 114 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Prif Swyddog Cyllid roi gwybod os oes neu os yw'n debygol y bydd gwariant anghyfreithlon neu gyllideb anghyrbwys; a
  - Mae cyfrifoldeb yr archwilydd allanol i adolygu ac adrodd ar sefyllfa ariannol yn cynnwys adolygiad o lefel y cronfeydd wrth gefn gan ystyried eu gwybodaeth am berfformiad y sefydliad dros gyfnod o amser. Fodd bynnag, nid cyfrifoldeb archwilwyr yw rhagnodi'r lefel optimwm neu isaf cronfeydd wrth gefn ar gyfer sefydliadau unigol.

5. Canllawiau'r Swyddfa Gartref ar Gronfeydd Wrth Gefn yr Heddlu

- 5.1 Ar 31 Mawrth 2018 cyhoeddodd y Gweinidog dros Blismona a'r Gwasanaeth Tân ganllawiau newydd ar y wybodaeth y mae'n rhaid i bob Comisiynydd Heddlu a Throsedd ei chyhoeddi o ran cronfeydd wrth gefn yr heddlu.
- 5.2 Un o'r gofynion allweddol yw y dylai'r wybodaeth am bob cronfa wrth gefn ei gwneud yn glir faint o'r cyllid sy'n perthyn i bob un o'r tri chategori canlynol:
  - Cyllid ar gyfer gwariant arfaethedig ar brosiectau a rhaglenni dros gyfnod y cynllun ariannol tymor canolig presennol
  - Cyllid ar gyfer prosiectau a rhaglenni penodol y tu hwnt i'r cyfnod cynllunio presennol
  - Fel cronfa wrth gefn gyffredinol i ddiwallu anghenion gwariant eraill a gedwir yn unol ag egwyddorion cadarn rheolaeth ariannol dda.
- 5.3 Amlinellodd y Gweinidog hefyd y byddai lefelau cyllid grant yn y dyfodol yn ystyried y ffaith i'r wybodaeth hon gael ei chyhoeddi'n dryloyw ar draws y gwasanaeth.

6. Asesu'r Lefel Briodol o Gronfeydd Wrth Gefn

- 6.1 Mae'r Comisiynydd yn gyfrifol am sicrhau bod lefel y cronfeydd wrth gefn yn briodol ar gyfer amgylchiadau lleol, ac mae'n atebol i drethdalwyr am

y penderfyniadau a wneir. Mae'n ddyletswydd ar y Prif Swyddog Cyllid (CHTh) i roi'r cyngor i'r Comisiynydd y mae ei angen arno i wneud penderfyniadau da.

- 6.2 Caiff cronfeydd wrth gefn eu cadw'n ofalus. Maent yn galluogi'r sefydliad i ddarparu ar gyfer amrywiadau mewn llif arian a digwyddiadau drud annisgwyl ac felly'n helpu i'w ddiogelu rhag gorwario'r gyllideb flynyddol, pe bai digwyddiadau o'r fath yn digwydd. Gellir cynnal cronfeydd wrth gefn at ddibenion penodol hefyd os yw'n debygol y bydd gofyniad gwario yn digwydd yn y dyfodol.
- 6.3 Mae derbyniad y cyhoedd o'r praesept yn dibynnu'n rhannol ar y ddealltwriaeth bod y praesept yn cael ei wario ar blismona ac mai dim ond swm rhesymol a darbodus o unrhyw arian wrth gefn sy'n cael ei storio fel cronfa gyffredinol. I'r gwrthwyneb, pan fydd gwariant nas rhagwelwyd yn codi, mae'n debygol y byddai'r cyhoedd yn disgwyl y byddai gan y sefydliad ddigon o adnoddau i dalu'r gost heb orfod gorwario.
- 6.4 Er mwyn asesu digonolrwydd cronfeydd wrth gefn, dylai'r Prif Swyddog Cyllid (CHTh) gynnwys asesiad cyfredol o'r risgiau strategol, gweithredol ac ariannol sy'n wynebu'r sefydliadau.
- 6.5 Mae pennu lefel y cronfeydd wrth gefn yn un o nifer o benderfyniadau cysylltiedig y mae'n rhaid eu gwneud wrth baratoi'r CATC a'r gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol benodol.
- 6.6 Dylai'r gwaith o asesu'r lefel ofynnol o gronfeydd wrth gefn gynnwys gwneud dadansoddiad o'r Fantolen yn flynyddol a rhagamcanu eitemau allweddol y Fantolen. Mae'r rhagamcaniad hwn yn cynnwys rhagolygon ar gyfer lefelau o gronfeydd wrth gefn a balansau dros gyfnod o dair blynedd i dalu am y CATC a'r rhaglen gyfalaf.
- 6.7 Wrth asesu lefel y cronfeydd wrth gefn, rhoddir ystyriaeth briodol hefyd i drefniadau cefnogaeth y Llywodraeth:
  - Cynllun Cymorth Ariannol Brys Llywodraeth Cymru i helpu Heddluoedd sy'n wynebu baich ariannol o ganlyniad i ddarparu cymorth a gwneud gwaith brys mewn ymateb i argyfyngau mawr. Mae gan y cynllun drothwy sydd wedi'i gosod ar 0.2% o'r gyllideb refeniw.
  - Grant Arbennig y Swyddfa Gartref i ddiwallu costau ychwanegol a fyddai'n deillio o blismona digwyddiadau annisgwyl ac eithriadol o fewn eu hardaloedd. Os caiff ei gymeradwyo, disgwylir i heddluoedd gwrdd â chostau ychwanegol y digwyddiad hyd at 1% o'r gyllideb refeniw
- 6.8 Dylai strategaeth cronfeydd wrth gefn a balansau effeithiol ystyried dull y sefydliad o reoli'r trysorlys, cynlluniau gwariant cyfalaf a'r angen am fenthyca allanol, yn erbyn y defnydd o falansau a chronfeydd wrth gefn.
- 6.9 Mae canllawiau CIPFA yn awgrymu, yn ogystal â'r gofynion o ran llif arian, y dylid ystyried y ffactorau canlynol:

Ymdrin â chwyddiant a chyfraddau llog	Sefyllfa ariannol gyffredinol y sefydliadau (lefel y benthycyca, dyledion sy'n ddyledus, cyfraddau casglu'r dreth gyngor ac ati)
Amcangyfrifon o lefel ac amseriad derbyniadau cyfalaf	Hanes y sefydliad o ran rheoli cyllideb a rheoli ariannol, gan gynnwys cadernid y cynlluniau tymor canolog.
Ymdrin â phwysau a achosir gan alw	Gallu'r sefydliad i reoli pwysau cyllidebol yn ystod y flwyddyn
Dull o ymdrin ag enillion cynhyrchiant / arbedion effeithlonrwydd arfaethedig	Cryfder y wybodaeth ariannol a'r trefniadau adrodd
Y risgiau ariannol sy'n gynhenid mewn unrhyw bartneriaethau ariannu newydd, trefniadau cytundebau allanol sylweddol neu ddatblygiadau cyfalaf mawr	Proses drosglwyddo arian a gweithdrefnau diwedd y flwyddyn y sefydliad mewn perthynas â than/gorwario'r gyllideb ar lefel sefydliadol ac adrannol
Argaeledd cronfeydd eraill i ymdrin â chynlluniau wrth gefn mawr a digonolrwydd y darpariaethau	Digonolrwydd trefniadau yswiriant y sefydliad i ymdrin â risgiau mawr annisgwyl.

- 6.10 Rhaid i'r Comisiynydd roi sylw dyladwy i'r angen i sicrhau cyllid parhaus ar gyfer gweithgareddau plismona (gan gynnwys y gofyniad i ariannu gweithrediadau eithriadol neu anghyffredin). Dylai'r gyllideb flynyddol gynnwys swm realistig o arian wrth gefn gweithredol i fod ar gael i'r Prif Gwnstabl er mwyn cyflawni blaenoriaethau gweithredol heb fod angen cymeradwyaeth ychwanegol.
- 6.11 Bydd y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y gyllideb refeniw flynyddol yn ddigonol ar gyfer ariannu anghenion gweithredol rhagweladwy drwy gyflwyno achos busnes fel rhan o'r broses CATC a phennu'r gyllideb flynyddol i'r Prif Swyddog Cyllid (CHTh) a'r Comisiynydd ar gyfer eitemau gwariant untro i'w hariannu o gronfeydd wedi'u clustnodi.
- 6.12 Dylai'r achos busnes gynnwys ystyriaeth o lefel y cronfeydd wrth gefn sydd eu hangen ar gyfer ymchwiliadau i ddiwyddiadau mawr a gofynion gweithredol eraill, swm y cronfeydd wrth gefn sydd eu hangen ac amserlenni ar gyfer eu defnyddio.
- 6.13 Bydd cymeradwyo achosion busnes ar gyfer defnyddio cronfeydd wrth gefn yn amodol ar y terfynau awdurdodi a nodir yn y Rheoliadau Ariannol, i helpu gyda gwneud penderfyniadau gweithredol o ddydd i ddydd.

7. Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol

- 7.1 Mae "Nodyn Cyfarwyddyd ar Gronfeydd a Balansau Awdurdodau Lleol" CIPFA yn nodi ei bod yn ofynnol i Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol weithredu fel "*balans gweithio i helpu i leddfu effaith llifoedd arian anghyson ac osgoi benthycyca dros dro diangen – mae hyn yn rhan o gronfeydd wrth gefn cyffredinol*". Mae'n ofynnol hefyd bod Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol yn gweithredu fel "*arian wrth gefn i leddfu effaith*

digwyddiadau annisgwyl neu argyfyngau – mae hyn hefyd yn rhan o gronfeydd wrth gefn cyffredinol."

- 7.2 Er nad yw CIPFA yn pennu lefel isafswm neu optimwm ar gyfer cronfa wrth gefn gyffredinol, ei gyngor cyffredinol yw sefydlu cronfa wrth gefn sy'n cynrychioli "adnoddau wedi'u neilltuo at ddibenion megis cynllunio wrth gefn cyffredinol a rheoli llif arian."
- 7.3 Mae pennu lefel y cronfeydd a glustnodir a'r rhai cyffredinol yn un o nifer o benderfyniadau cysylltiedig wrth lunio'r CATC a'r gyllideb ar gyfer blwyddyn benodol. Dylid ystyried y rhagdybiaethau ariannol allweddol sy'n sail i'r gyllideb ar y cyd ag ystyried trefniadau rheolaeth ariannol y sefydliad.

8. Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi gan gynnwys Cronfeydd wedi'u Diogelu

- 8.1 Mae'r Cod cyfrifo cyfredol yn ei gwneud yn ofynnol bod pwrpas, defnydd a sail trafodion cronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi yn cael eu nodi'n glir. Cynhelir adolygiad o ddiben a lefel y cronfeydd wrth gefn yn flynyddol yn ystod y broses o bennu'r gyllideb a chaiff manylion ynghylch y defnydd o gronfeydd wrth gefn eu cynnwys yn y nodyn perthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon.
- 8.2 Caiff cronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi eu categoreiddio naill ai fel cronfeydd "y gellir eu defnyddio" neu gronfeydd "na ellir eu defnyddio". Gellir defnyddio cronfeydd y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant, nid yw cronfeydd na ellir eu defnyddio wedi'u cefnogi gan adnoddau ac felly nid oes ganddynt falansau cyfwerth ag arian parod.
- 8.3 Polisi'r Comisiynydd yw defnyddio cronfeydd wrth gefn i ariannu pryniannau nad ydynt yn bryniannau rheolaidd er mwyn lleihau'r effaith ar y praesept treth gyngor. Mae hyn yn cynnwys defnyddio cronfeydd cyfalaf wrth gefn i leihau'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), os yw'n briodol, a fydd yn ei dro yn gostwng y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw a godir i'r cyfrif refeniw bob blwyddyn.
- 8.4 Felly, bydd lefel darged cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi'n amrywio'n flynyddol, ond bydd bob amser yn bosibl ei chyfiawnhau a'i monitro er mwyn sicrhau nad yw lefelau'r cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi'n rhy uchel nac yn rhy isel. Os bydd y Comisiynydd o'r farn bod lefel y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio uwchlaw a thu hwnt i'r lefelau sydd eu hangen yn rhesymol ac a glustnodwyd yn benodol ar gyfer prosiectau yn y dyfodol, gall y Comisiynydd ddychwelyd cronfeydd wrth gefn i'r cyhoedd. Mae hyn i'w gyflawni drwy ddefnyddio cronfeydd wrth gefn yn gyntaf i ariannu buddsoddiadau untro.
- 8.5 Bydd y rheswm dros gadw cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio yn cael ei ddsbarthu yn unol â dosbarthiadau newydd y Swyddfa Gartref fel yr amlinellir uchod.
- 8.6 Mae cronfeydd na ellir eu defnyddio a gedwir ar hyn o bryd yn cynnwys:
- **Cronfa Wrth Gefn Ailbriso** - Mae'r Gronfa Ailbriso'n cynnwys yr enillion sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth Eiddo, Offer a Pheiriannau ac Asedau Annirweddol. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion cronedig eu hailbriso yn llai neu eu

difrodi, eu defnyddio drwy ddibrisiant, neu eu gwaredu a'r enillion yn cael eu gwireddu;

- **Cyfrif Addasiad Cyfalaf** - Mae'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrifo'r defnydd o asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu'r broses gaffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol;
- **Cyfrif Absenoldebau Cronedig** - Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arfer yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o gronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond na gymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawliad gwyliau blynyddol wedi'i ddwyn ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn gofyn bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r Cyfrif;
- **Cronfa Wrth Gefn Bensiynau** - Mae'r Gronfa Wrth Gefn Bensiynau'n amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrifyddu ar gyfer budd-daliadau ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu budd-daliadau'n unol â darpariaethau statudol.

9 Fframwaith Adrodd

9.1 Mae dyletswydd ymddiriedol ar y Comisiynydd i drethdalwyr lleol a rhaid iddo fod yn fodlon bod y penderfyniadau a wneir ar falansau a chronfeydd wrth gefn yn cynrychioli stiwardiaeth gywir ar arian cyhoeddus

9.2 Bydd lefel y cronfeydd wrth gefn a'r defnydd a wneir ohonynt yn cael eu hysbysu gan gyngor a barn y Prif Swyddog Cyllid (CHTh). Er mwyn galluogi i'r Comisiynydd wneud ei benderfyniad, bydd y Prif Swyddog Cyllid (CHTh) yn adrodd ar y ffactorau a ddylanwadodd ar ei ddyfarniad ac yn sicrhau bod y cyngor a roddir yn cael ei gofnodi yn ffurfiol o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Bydd yr adroddiad hwn yn cynnwys o leiaf ddatganiad:

- yn nodi lefel y cronfeydd cyffredinol wrth gefn ac unrhyw symudiadau ar y gronfa;
- ar ddigonolrwydd y cronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi, mewn perthynas â gwariant ac amcangyfrif o ddarpariaethau yng nghyswllt y flwyddyn ariannol i ddod a'r CATC;
- sut mae'r cronfeydd wrth gefn wedi newid dros amser;
- ar yr adolygiad blynyddol o gronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi gan gynnwys amcangyfrifon o'r balansau diwedd blwyddyn. Bydd y datganiad yn rhestru'r amryw gronfeydd wrth gefn, eu diben, pa bryd y byddant yn cael eu defnyddio a'r lefel briodol; ac
- asesiad o risg digwyddiadau o bwys (gweithredol ac anweithredol) yn digwydd sy'n cael ei adlewyrchu yn y gyllideb a'r CATC.

9.3 Darperir yr adroddiad hwn yn flynyddol yn seiliedig ar amcangyfrifon i'r Comisiynydd cyn cymeradwyo praesept y dreth gyngor, a chaiff sefyllfa'r cronfeydd wrth gefn hefyd ei ystyried yn flynyddol fel rhan o gymeradwyaeth y Comisiynydd o'r Datganiad o Gyfrifon.

9.4 Fel yr amlinellwyd uchod, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref ganllawiau penodol ar Gronfeydd Cyllid yr Heddlu ym mis Ionawr 2018 gyda'r nod o sicrhau mwy o dryloywder ym mhob rhan o'r gwasanaeth er mwyn

dangos cynlluniau defnydd clir. Mae'r fframwaith adrodd a nodir uchod yn diwallu'r gofynion hyn.

10 "Cost Cyfle" yn sgil Cadw Cronfeydd Wrth Gefn

- 10.1 Mae'r archwiliwr allanol yn annog datganiad o fewn y Polisi Cronfeydd Wrth Gefn ar y gost cyfle o gadw cronfeydd wrth gefn. Mae "Cost Cyfle" yn derm o faes theori economaidd, sy'n golygu os ydych yn gwario rhywbeth ar un peth na allwch ei wario ar rwyb Beth arall.
- 10.2 O ran cronfeydd wrth gefn, mae hyn yn golygu os cedwir cronfeydd wrth gefn sy'n rhy uchel, yna mae sefydliad yn ymwrthod â'r cyfle i ostwng y Dreth Gyngor. Nid yw'r ddamcaniaeth hon, fodd bynnag, yn addas iawn yn ymarferol lle gellir capio lefelau cynnydd y dreth gyngor.
- 10.3 Yn ystod y broses o bennu'r gyllideb, mae'r Comisiynydd yn ystyried defnyddio cronfeydd wrth gefn ar gyfer buddsoddiadau untro. Ystyrir bod hyn yn ddefnydd mwy cynaliadwy o gronfeydd wrth gefn 'gormodol' ac mae'n lleihau'r effaith ar y praesept treth gyngor. Wrth i'r cronfeydd wrth gefn ostwng mae'r cyfle i wneud hyn yn lleihau.
- 10.4 Mae'n hanfodol bod penderfyniadau'r Comisiynydd ar gronfeydd wrth gefn yn cael eu cyfleu'n glir i drethdalwyr lleol er mwyn hyrwyddo atebolrwydd.

11 Darpariaethau

- 11.1 Mae angen darpariaethau ar gyfer unrhyw rwymedigaethau o ran amseriadau neu symiau ansicr a ysgwyddwyd. Mae'n ofynnol cydnabod darpariaethau pan:
  - mae gan yr awdurdod lleol rwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu ddeongliadol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol;
  - mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; ac
  - y gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.
- 11.2 Ystyrir bod trosglwyddo buddion economaidd neu ddigwyddiad arall yn debygol os yw'r digwyddiad yn fwy tebygol na pheidio o ddigwydd. Os na fodlonir yr amodau hyn, ni ddylid cydnabod unrhyw ddarpariaeth.
- 11.3 Bydd y gofyniad ar gyfer darpariaethau'n cael ei asesu'n rheolaidd.

Atodiad G – Cronfeydd Wrth Gefn 2019/20 - 2024/25

Refeniw a Chronfeydd Cyfalaf	Sylwadau Naratif	Dosbarthiad y Swyddfa Gartref	Cronfeydd Gwirioneddol ar 31 Mawrth 2019	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2020	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2021	Balans a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2022	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2023	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2024	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2025
		gweler isod	£000 mil	£000 mil	£000 mil	£000 mil	£000 mil	£000 mil	£000 mil
Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol	Mae gofynion plismona gweithredol yn amrywio'n sylweddol o flwyddyn i flwyddyn. Mae'r Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol hon yn sicrhau bod cyllid ar gael i ymateb i ddiwyddiadau difrifol neu ddiwyddiadau na wyddom amdanynt. Mae'r CHTH yn ystyried nifer o ffactorau wrth bennu lefel y cronfeydd wrth gefn, sef: y sefyllfa ariannol gyffredinol a digonolrwydd rheolaeth ariannol; cysylltiad â risg ac asesiadau risg; a barn y cyhoedd. Gall y gronfa wrth gefn hon, sef 3.8% o gyllideb wrth gefn 19/20, hefyd gynorthwyo â lliniaru unrhyw effaith andwyol o ganlyniad i'r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant a newidiadau i fformiwla ariannu'r heddlu. Ceir gwybodaeth bellach o fewn y Strategaeth Cronfeydd Wrth Gefn a gyhoeddwyd.	C	4,032	4,032	4,032	4,032	4,032	4,032	4,032
Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol fel % o'r gyllideb refeniw net				3.77%	3.36%	3.23%	3.11%	2.99%	2.87%
Cronfa Wrth Gefn Partneriaeth 'Gan Bwyll'	Mae'r gronfa wrth gefn hon yn cynrychioli'r gyfran deg o gyllid a gedwir ar gyfer gwasanaethau heddlu cydweithredol, sy'n cynnwys yr Uned Troseddu Trefnedig Rhanbarthol a'r Tasglu Rhanbarthol. Defnyddir y cronfeydd hyn yn unol â gofynion busnes i gefnogi cyflenwi gweithredol ac yn amodol ar benderfyniadau gan Fwrdd Cydweithredu Cymru, ac fe allai fod y tu hwnt i oes y cyfnod cynllunio presennol.	B	1,721	1,901	1,721	1,541	1,361	1,190	1,190
Cronfa Wrth Gefn Cydweithredu Rhanbarthol	Mae'r gronfa wrth gefn hon yn cynrychioli'r gyfran deg o gyllid a gedwir ar gyfer gwasanaethau heddlu cydweithredol, sy'n cynnwys yr Uned Troseddu Trefnedig Rhanbarthol a'r Tasglu Rhanbarthol. Defnyddir y cronfeydd hyn yn unol â gofynion busnes i gefnogi cyflenwi gweithredol ac yn amodol ar benderfyniadau gan Fwrdd Cydweithredu Cymru, ac fe allai fod y tu hwnt i oes y cyfnod cynllunio presennol.	B	388	388	388	388	388	388	388
Cyfanswm Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn Wedi eu Clustnodi			2,109	2,289	2,109	1,929	1,749	1,578	1,578
Cronfa Wrth Gefn Wedi ei Clustnodi	Cedwir y gronfa wrth gefn hon i gefnogi'r gyllideb refeniw dros y 3 blynedd nesaf i lliniaru bylchau cyllidol yn y dyfodol ac effaith niweidiol ar drosglwyddo gwasanaeth o ganlyniad uniongyrchol i benderfyniad y CHTH diwethaf i leihau'r praesept treth gyngor ar gyfer 2015/16 o 5% a defnyddio cronfeydd wrth gefn i danategu'r gyllideb refeniw.	A	1,336	723	224	-	-	-	-
Cynllun Ailhyfforddi Gyrwyr	Cedwir y gronfa wrth gefn a glustnodwyd hon ynb arbennig ar gyfer cefnogi gweithgareddau sy'n ymwneud â diogelwch y ffyrdd. Archwiliir i gyfleoedd pellach er mwyn sicrhau y defnyddir y cronfeydd wrth gefn hyn yn y ffordd sydd orau ar gyfer cymunedau Dyfed-Powys.	B	1,294	460	335	310	310	310	310
Deddf Elw Troseddau	Daw'r gronfa wrth gefn hon o arian a bennwyd i Heddlu Dyfed-Powys o ganlyniad i orchmynion atafaelu sy'n deillio o elw troseddau. Yna, defnyddir y cronfeydd wrth gefn hyn i gefnogi gweithgareddau gweithredol sy'n cynorthwyo â dwyn troseddwy'r i gyfiawnder e.e. ymchwilwyr ariannol.	A	218	210	151	92	33	33	33
Cronfa Weithredol y Prif Gwnstabl	Cronfa wrth gefn newydd yw hon a sefydlwyd er mwyn cynorthwyo â lliniaru yn erbyn costau canlyniadol cynnydd nodedig mewn gweithgarwch gweithredol.	A	386	485	485	485	485	485	485
Cronfa Cynaliadwyedd a Thrawsnewid	Cronfa wrth gefn newydd yw hon a sefydlwyd er mwyn cynorthwyo ag ariannu mentrau buddsoddi er mwyn arbed, trawsnewid a chynaliadwyedd.	A	494	494	324	154	-	-	-
Ymyrraeth Gyffuriau	Defnyddir y gronfa wrth gefn hon er mwyn cefnogi profion cyffuriau.	A	135	95	55	15	15	15	15
Cyfanswm Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd			3,863	2,467	1,574	1,056	843	843	843

Atodiad G – Cronfeydd Wrth Gefn 2019/20 - 2024/25

Refeniw a Chronfeydd Cyfalaf	Sylwadau Naratif	Dosbarthiad y Swyddfa Gartref gweler isod	Cronfeydd Gwirioneddol ar 31 Mawrth 2019 £000 mil	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2020 £000 mil	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2021 £000 mil	Balans a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2022 £000 mil	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2023 £000 mil	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2024 £000 mil	Cronfeydd a Amcangyfrifir ar 31 Mawrth 2024 £000 mil
Grantiau Cyfalaf	Mae'r grantiau cyfalaf hyn yn cael eu dal yn benodol ar gyfer cefnogi prosiectau TG o fewn y rhaglen gyfalaf.	A	425	183	-	-	-	-	-
Cronfa Gyfalaf Wrth Gefn	Defnyddir y gronfa wrth gefn hon i gefnogi buddsoddi sylweddol mewn Ystadau, Technoleg Gwybodaeth a Ffilyd, gan gynnwys dalfa a gorsaf newydd yn Sir Gaerfyrddin a darparu datrysiad i gyfleuster heddlu sy'n heneiddio yn Aberhonddu, a bydd yn cefnogi amrediad o ddatblygiadau technolegol lleol a chenedlaethol.	A	5,786	4,203	41	9	9	9	9
Cyfanswm Cronfeydd Cyfalaf			6,211	4,386	41	9	9	9	9
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn			16,215	13,174	7,756	7,026	6,633	6,462	6,462
Cronfa Gyllid Wrth Gefn y Swyddfa Gartref ar gyfer yr Heddlu	Dosbarthiadau								
Cyllid ar gyfer gwariant a gynllunnir ar brosiectau a rhaglenni dros gyfnod y cynllun ariannol tymor canolog presennol	A								
Cyllid ar gyfer prosiectau a rhaglenni penodol y tu hwnt i'r cyfnod cynllunio presennol	B								
Cronfa hapddigwyddiad neu adnodd cyffredinol i fodloni unrhyw anghenion gwariant eraill yn unol ag egwyddorion cadarn rheolaeth ariannol da	C								
Dosbarthiadau fel yr amlinellir yng nghyfarwyddyd y Swyddfa Gartref ar Gronfeydd Ariannol Wrth Gefn yr Heddlu a gyhoeddwyd ar 31 Ionawr 2018									
Sut y mae cronfeydd wrth gefn yn cefnogi blaenoriaethau'r Cynllun Heddlu a Throseddau	Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol	Cyfalaf Wrth Gefn							
Cadw ein cymunedau'n ddiogel	✓	✓							
Diogelu pobl agored i niwed	✓	✓							
Diogelu ein cymunedau rhag bygythiad difrifol	✓	✓							
Cysylltu gyda chymunedau		✓							

